

Sygn. akt: III Ua 2/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Grażyna Załęska-Bartkowiak (spr.)
Sędziowie:	SSO Bożena Beata Bielska SSO Teresa Suchcicka
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Małgorzata Bednarek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24.06.2013 r. w O.

sprawy z odwołania E. Ś. (1)

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o zasiłek chorobowy

na skutek apelacji E. Ś. (1)

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrołęce

z dnia 28.02.2013r. sygn. akt IV U 157/11

orzeka:

I. prostuje zaskarżony wyrok w ten sposób, że w miejsce słów: "Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Placówce Terenowej w C." wpisuje słowa: "Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego";

II. oddala apelację.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29.09.2011r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił E. Ś. (1) prawa do zasiłku chorobowego, argumentując tym, że wniosek o wypłatę zasiłku chorobowego dla Z. Ś. w postaci zwolnienia lekarskiego złożony został razem z wnioskiem o wypłatę nierealizowanego świadczenia już po jego śmierci, zaś zwolnienie lekarskie zostało wystawione za okres wsteczny po śmierci ubezpieczonego.

E. Ś. (1) wniosła odwołanie od niniejszej decyzji, twierdząc, że zgodnie z art.62 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa w zw. z art. 52 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników niedopełnienie obowiązku dostarczenia zaświadczenia lekarskiego w terminie 7 dni od jego otrzymania nie powoduje utraty prawa do zasiłku. Zdaniem

odwołującej z art.14 ust. 1 i art.44 ust 1 ustawy z 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników wynika, że ubezpieczony nabywa prawo do zasiłku z chwilą spełnienia warunków przewidzianych ustawą tj. nieprzerwanej niezdolności do pracy przez okres co najmniej 30 dni i że prawo do świadczenia ustala się na wniosek osoby zainteresowanej albo innej osoby mającej interes prawny w ustaleniu tego prawa. Odwołująca wskazała, że ma interes prawny w ustalaniu tego prawa gdyż jest osobą uprawnioną w rozumieniu art.65 ust. 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa w zw. z art.52 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników - jako uprawniona do dochodu ubezpieczonego w ramach ustawowej małżeńskiej wspólności majątkowej oraz jego spadkobierczyni.

Pismem procesowym z dnia 03.09.2012r. odwołująca wskazała, że wnosi o ustalenie, że Z. Ś. nabył prawo do zasiłku chorobowego za okres od 12.06.2012r. do 10.09.2012r. w kwocie 900zł oraz nakazanie Prezesowi KRUS wypłacenia kwoty 900zł z odsetkami ustawowymi E. Ś. (1).

Pozwany Prezes KRUS wniósł o oddalenie odwołania w całości. Prezes KRUS wskazał, że Z. Ś. za życia nie składał wniosku o zasiłek chorobowy ani też nie składała wniosku w jego imieniu żona ubezpieczonego podczas jego choroby.

Sąd Rejonowy w Ostrołęce Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 28.02.2013 r. oddalił odwołanie.

Orzekając w sprawie, Sąd Rejonowy oparł się na następujących ustaleniach faktycznych i prawnych:

Sąd Rejonowy ustalił, że Z. Ś. był objęty ubezpieczeniem społecznym rolników, wraz z małżonką E. Ś. (1) prowadził wspólne gospodarstwo rolne i domowe. W okresie od 12.06.2011r. do 10.09.2011r. z uwagi na ostre zapalenie trzustki był hospitalizowany w Samodzielnym Publicznym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w P.. W tym czasie znajdował się w szpitalu. Zmarł dnia 10.09.2011r. W dniu 10.09.2011r. zaświadczeniem lekarskim potwierdzono niezdolność do pracy Z. Ś. w okresie od 12.06.2011r. do 10.09.2011r.

W dniu 13.09.2011r. E. Ś. (1) złożyła w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniosek o wypłacenie zasiłku chorobowego po zmarłym mężu Z. Ś. za okres od dnia 12.06.2011r. do dnia 10.09.2011r.

Sąd Rejonowy w Ostrołęce ustalił, że E. Ś. (2) nie była osobą uprawnioną do otrzymania zasiłku chorobowego przysługującego Z. Ś.. Uznał bowiem, że zgodnie z art.14 ust.4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników - zasiłek chorobowy przysługujący się i wypłaca na wniosek uprawnionej osoby zainteresowanej, na podstawie zaświadczenia o czasowej niezdolności do pracy, wydanego przez lekarza, lekarza dentystę, felczera i starszego felczera upoważnionego przez ZUS na zasadach określonych w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Zgodnie zaś z dyspozycją art.44 ust. 1 w/w ustawy - prawo do świadczeń z ubezpieczenia ustala się na wniosek osoby zainteresowanej albo innej osoby mającej interes prawny w ustaleniu tego prawa. Zgodnie z art.52 ust. 1 pkt 2 w/w ustawy - do przyznania świadczeń z ubezpieczeń i do ich wypłaty stosuje się odpowiednio przepisy regulujące przyznawanie i wypłatę odpowiednich świadczeń przysługujących pracownikom i członkom ich rodzin. Regulację tę normuje art.65 ust. 2 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego - wg którego, w razie śmierci ubezpieczonego przed podjęciem należnego mu zasiłku, zasiłek wypłaca się osobom uprawnionym do podjęcia wynagrodzenia lub dochodu ubezpieczonego. Przepis ten zdaniem Sądu Rejonowego jednoznacznie wskazuje, iż przed śmiercią musi być ustalone prawo do tego zasiłku, aby ten zasiłek można było podjąć – tj. musi być złożony wniosek /zaświadczenie lekarskie o czasowej niezdolności do pracy/ i muszą być spełnione inne przesłanki ustawowe do uzyskania prawa do niego, które reguluje art. 14 usr.

Sąd I instancji uznał, że E. Ś. (1) miała możliwość złożenia wniosku o zasiłek chorobowy za życia męża. Wówczas zaistniałaby podstawa prawna do uzyskania przedmiotowego zasiłku nawet po śmierci ubezpieczonego, co wynika m.in. z cytowanego powyżej art. 65 ust. 2 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego. Ze względu jednak na to, iż rzeczony wniosek został złożony do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego już po śmierci uprawnionego - dlatego odwołanie E. Ś. (1) nie zostało uwzględnione.

Apelację od tego wyroku wniosła E. Ś. (1). Zaskarżyła wyrok Sądu Rejonowego w całości zarzucając naruszenie art.65 ust. 2 ustawy z dnia 25.06.1998r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa w związku z art.52 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniach społecznych rolników przez przyjęcie, że w chwili śmierci Z. Ś. nie przysługiwał mu zasiłek chorobowy, z uwagi na to, że nie zgłosił wniosku o przyznanie zasiłku chorobowego, przebywając w szpitalu, ani też nie uczyniła tego jego małżonka (powódka) przed jego śmiercią i powołanie w uzasadnieniu art.136 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w sytuacji gdy przepis ten ma zastosowanie jedynie do świadczeń emerytalnych i rentowych, a nie świadczeń z tytułu zasiłku chorobowego, co wynika z treści art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniach społecznych rolników.

W uzasadnieniu apelacji skarżąca stwierdziła, że w myśl powołanych przepisów - zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu z chwilą zaistnienia przesłanek w nim wymienionych, a samo opóźnienie w dostarczeniu zaświadczenia lekarskiego nie pozbawia uprawnionego zasiłku chorobowego. Strona odwołująca zaakcentowała także, że uprawnienia powódki służą jej nie tylko z art.65 ust 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, ale także z tytułu dziedziczenia tj. art.922 kc.

Reasumując - skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 900 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 13.10.2011r. a także przyznanie pełnomocnikowi powoda kosztów zastępstwa także za II Instancję. Ewentualnie wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako bezzasadna została oddalona.

Apelacja opiera się na zarzucie naruszenia art.65 ust.2 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jedn. Dz.U. z 2010r., Nr 77, poz.512 ze zm.). Zgodnie z tym przepisem - w razie śmierci ubezpieczonego przed podjęciem należnego mu zasiłku, zasiłek wypłaca się osobom uprawnionym do podjęcia wynagrodzenia lub dochodu ubezpieczonego.

W ocenie Sądu Okręgowego nie doszło do naruszenia powołanego powyżej przepisu, gdyż Sąd I instancji dokonał jego prawidłowej interpretacji.

Podkreślić należy, że w art.65 ust.2 w/w ustawy - ustawodawca posługuje się zwrotem „należnego mu zasiłku”. W przekonaniu Sądu Okręgowego taki zapis oznacza, że Z. Ś. winien kumulatywnie spełnić następujące dwa warunki: spełniać przesłanki do otrzymania zasiłku chorobowego oraz złożyć wniosek o wypłatę tego zasiłku (osobiście lub poprzez inną osobę).

W niniejszej sprawie bezsporne pomiędzy stronami było to, że Z. Ś. spełniał warunki do otrzymania zasiłku chorobowego, o których mowa w art.14 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn.Dz.U. z 2008r., Nr 50, poz.291 ze zm.) oraz bezsporne było, że wniosek o ten zasiłek nie został złożony.

Zdaniem Sądu Okręgowego okoliczność, że wniosek o zasiłek chorobowy nie został złożony za życia Z. Ś. w jego imieniu, uniemożliwia przyznanie i wypłatę tego zasiłku po jego śmierci. Sąd I instancji dokonał prawidłowej interpretacji art.65 ust.2 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, stwierdzając, że wniosek o zasiłek musiał być złożony za życia Z. Ś..

W apelacji wskazano również, że Sąd Rejonowy w nieuprawniony sposób powołał się na art.136 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, bo brak jest odesłania do tego przepisu w art.52 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Co do zasady należy się zgodzić z apelującym, że takiego odesłania nie ma. Jednakże analizując treść uzasadnienia Sądu I instancji stwierdzić należy, że Sąd ten nie powoływał art.136 w/w ustawy jako podstawy prawnej swego orzeczenia, a przywołał jedynie ten przepis porównawczo w prezentowaniu swych wywodów celem wskazania ogólnej zasady w systemie przyznawania świadczeń z ubezpieczenia społecznego, z której wynika, że

wypłaca niezrealizowanego świadczenia po śmierci uprawnionego jest możliwa tylko wtedy, gdy osoba ta przed śmiercią złożyła o świadczenie stosowny wniosek.

Chybiony jest także zarzut zawarty w apelacji, że E. Ś. (1) przysługuje prawo do zasiłku przysługującego jej mężowi na zasadzie dziedziczenia. Sąd Okręgowy w całości aprobuje w tym zakresie stanowisko Sądu I instancji, który stwierdził, że świadczenia z ubezpieczenia społecznego, w tym zasiłek choroby – nie podlegają dziedziczeniu z uwagi na brak charakteru cywilno-prawnego. Takie stanowisko Sądu I instancji znajduje oparcie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyrok z dnia 23.04.1997r., II UK 77/97, LEX nr 31072). Ustawodawca w odmienny sposób, aniżeli w art.931 kc i następnych uregulował kwestię wypłaty niezrealizowanego zasiłku chorobowego. Uczynił to w art.65 ust.2 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, stwierdzając, że zasiłek wypłaca się określonej kategorii osób, a mianowicie: osobom uprawnionym do podjęcia wynagrodzenia lub dochodu ubezpieczonego. Jednakże zdaniem Sądu warunkiem koniecznym wypłaty tego zasiłku jest złożenie wniosku o ten zasiłek za życia Z. Ś..

W tym miejscu podnieść należy, że zasiłek ten ma określony cel. Jest to świadczenie, które uprawniony otrzymuje w zamian za to, że z powodu choroby nie może wykonywać swej działalności zarobkowej. Jest to więc świadczenie ściśle związane z osobą, która jest uprawniona do zasiłku. Dodatkowo ustawodawca uregulował kwestię wypłaty tego zasiłku w sytuacji, gdy wniosek o zasiłek został złożony, lecz nie doszło do jego wypłaty z powodu śmierci uprawnionego. Tym samym zastosowanie ma w tej sytuacji art.922§2 kc. Zgodnie z tym przepisem nie należą do spadku prawa i obowiązki zmarłego ściśle związane z jego osobą, jak również prawa, które z chwilą jego śmierci przechodzą na oznaczone osoby niezależnie od tego, czy są one spadkobiercami.

Reasumując zatem kwestię dziedziczenia tego prawa w oparciu o przepisy kodeksu cywilnego – stwierdzić należy, że zdaniem Sądu Okręgowego z powołanych powyżej przepisów wynika, że prawo do zasiłku chorobowego po zmarłym nie podlega dziedziczeniu, a ustawodawca w art.65 ust.2 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa uregulował jedynie kwestię wypłaty tego świadczenia, jeżeli został o nie złożony wniosek za życia osoby uprawnionej do zasiłku, lecz nie doszło do wypłaty zasiłku jedynie z powodu śmierci uprawnionego.

Mając to wszystko na uwadze, Sąd Okręgowy oddalił apelację stosownie do treści art.385 kpc.

Sąd nie orzekał o kosztach zastępstwa prawnego udzielonego z urzędu, albowiem zgodnie z §16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej powinien zawierać oświadczenie, że opłaty nie zostały opłacone w całości lub w części. Ponieważ wniosek pełnomocnika ustanowionego z urzędu nie zawierał takiego oświadczenia – nie było możliwe przyznanie kosztów zastępstwa prawnego ze Skarbu Państwa.

Sąd Okręgowy sprostował natomiast z urzędu zaskarżony wyrok w części dotyczącej oznaczenia organu rentowego. Zgodnie z art.476§4 kpc przez organ rentowy rozumie się Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Zatem w ten sposób należy prawidłowo oznaczyć nazwę organu rentowego w przedmiotowej sprawie. Placówka Terenowa KRUS nie jest bowiem organem rentowym. Dlatego w tym zakresie orzeczono jak w punkcie I wyroku na mocy art.350§3 kpc.